

УДК 339.56.055

М.О. Яременко, канд. екон. наук**М.Є. Воєцька**, магістр міжнародної економіки

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг, Україна

**ІНДУСТРІЯ ЕЛЕКТРОТОВАРІВ У РОЗРІЗІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕГМЕНТА
ТА ЙОГО ОСНОВНИХ КОНКУРЕНТІВ****М.А. Ярёмченко**, канд. экон. наук**М.Е. Воецкая**, магистр международной экономики

ГВУЗ «Криворожский национальный университет», г. Кривой Рог, Украина

**ИНДУСТРИЯ ЭЛЕКТРОТОВАРОВ В РАЗРЕЗЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СЕГМЕНТА
И ЕГО ОСНОВНЫХ КОНКУРЕНТОВ****Maryna Yaremenko**, PhD in Economics**Mariia Voietska**, master of international economy

State Institution of Higher Education Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih, Ukraine

**ELECTRICAL GOODS INDUSTRY IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN
SEGMENT AND ITS MAIN COMPETITORS**

Розглянуто європейський ринок електротоварів та надано його загальну характеристику. Досліджено і більш загальну, і деталізовану інформацію про умови виробництва та продуктивність всередині ЄС-27. Проведено порівняння цих показників із деякими основними конкурентами ЄС. Представлено виробничу інформацію у розрізі даних із доданої вартості, випуску продукції і зайнятості, що супроводжуються міжнародними торговельними даними. Надано порівняння переваг та недоліків ЄС-27 з його основними конкурентами. Визначено, де знаходиться виробництво, як перемістилися і продовжують змінюватися з часом виробничі центри.

Ключові слова: індустрія електротоварів, додана вартість, ринок електротоварів, ЄС-27, зайнятість, випуск електротоварів.

Рассмотрен европейский рынок электротоваров и предоставлено его общую характеристику. Исследовано и более общую, и детализированную информацию об условиях производства и производительность внутри ЕС-27. Проведено сравнение этих показателей с некоторыми основными конкурентами ЕС. Представлено производственную информацию в разрезе данных по добавленной стоимости, выпуске продукции и занятости, которые сопровождаются международными торговыми данными. Предоставлено сравнение преимуществ и недостатков ЕС-27 с его основными конкурентами. Определено, где находится производство, как переместились и продолжают изменяться со временем производственные центры.

Ключевые слова: индустрия электротоваров, добавленная стоимость, рынок электротоваров, ЕС-27, занятость, выпуск электротоваров.

The European market of electrical goods is considered and its general characteristic is given. Both more general and detailed information about the production conditions and productivity inside the EU are researched. The comparison of these measures vis-à-vis some of the main competitors of the EU is held. The manufacturing information in the context of data on value added, output and employment, which is accompanied by international trade data, is submitted. The comparison of the advantages and disadvantages of the EU and its main competitors is given. It's determined where the production is located, how the production centers has moved and how they continue to change within the time.

Key words: electrical goods industry, value added, electrical goods market, EU27, employment, output for electrical goods.

Постановка проблеми. Є багато причин, які впливають на важливість індустрії електротоварів як одного з основних секторів економіки ЄС. Насамперед, глобальна додана вартість у ЄС досить висока і на сьогодні продовжує зростати у секторі електротоварів, становивши таким чином станом на 2013 рік 271,0 млрд євро. Це, в свою чергу, призвело до того, що європейський ринок зайняв місце найбільшого споживчого ринку електротоварів у світі.

Сьогодні, коли Китай розвивається стрімкими темпами і перетворюється в одного з наймасштабніших виробників електротоварів, експорт електротоварів країнами-членами ЄС, який становив у 2012 році 211,0 млрд євро, перевищує цей самий показник у Китаї, що становить 199,0 млрд євро. Це свідчить про прогресуючий розвиток європейської індустрії, навіть незважаючи на те, що останнім часом кількість її конкурентів у світі зростає. Крім цього, високий рівень зайнятості (3,68 млн робочих місць) призводить до того, що сектор є одним із найбільших виробничих секторів за показниками зайнятості, що дуже важливо у посткризовий період, коли показники безробіття знаходяться на досить високому рівні.

І нарешті, не менш вагомою причиною важливості індустрії електротovarів для економіки ЄС є значні інновації за параметрами удосконалення якості та впровадження нових електротovarів, так само як і за параметрами інноваційного маркетингу і брендингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню європейської індустрії електротovarів та її значення в економіці ЄС присвячені праці таких зарубіжних учених, як Г. Вайтман, Г. де Грут, К. Дей, Д. Дьялова, В. Моль, Х. Ульямс, О. Ястєрова. Крім цього, значну увагу цьому питанню приділяють у своїй діяльності такі міжнародні організації та органи, як OECD (Організація економічного співробітництва і розвитку), the EC (Європейська комісія), Евростат, IPSOS (глобальна компанія з досліджень ринку), ECORYS (провідна європейська консультативна та дослідницька компанія).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Європейський сектор електротovarів найчастіше розглядається як єдине ціле, не даючи більш чіткого уявлення про розташування основних виробничих потужностей цієї індустрії. Для більш чіткого уявлення про долю країн-членів у загальному виробництві необхідно розглядати основні показники цього сектору окремо за країнами. Це дасть розуміння і ролі країн-членів у загальній конкурентоспроможності ЄС щодо його основних конкурентів.

Мета статті. Головною метою статті є надання характеристики індустрії електротovarів у розрізі європейського сегмента та порівняння її показників з основними конкурентами ЄС. Основні завдання полягають у тому, щоб визначити місце ЄС на світовому ринку електротovarів та оцінити його головні недоліки та переваги.

Виклад основного матеріалу. Виробництво електротovarів є одним із найважливіших секторів у промисловості ЄС. У 2012 році ця діяльність надала зайнятись більш ніж 4,3 мільйонам людей, створивши при цьому додану вартість на 220,0 млрд євро, а на вартість експорту припадало більше 210,0 млрд євро. В цілому, електротовари виробництва ЄС порівняно добре виконують обсяги виробництва і забезпечують зростання зайнятості протягом останнього десятиліття, дозволяючи при цьому ЄС свої позиції у виробництві побутових електроприладів.

Під час надання характеристики європейському сектору електротovarів, важливо враховувати такі особливості цього сегмента, які притаманні виключно йому і суттєвим чином впливають на ринкову ситуацію:

- позиція як країн-членів ЄС-27, так і самого ЄС-27 загалом стосовно деяких основних конкурентів у плані створення доданої вартості, виробництва, а також зайнятості в індустрії електротovarів;
- позиція як країн-членів ЄС-27, так і самого ЄС-27 загалом стосовно деяких основних конкурентів у плані показників експорту (торгівлі) та конкурентних переваг;
- той факт, що європейські споживачі демонструють деяку відданість брендам, що виготовляються компаніями, розташованими недалеко від дому, що призводить до того, що такі компанії зберігають значну ринкову частку на території певних країн, проте не на континенті загалом;
- той факт, що партнерські відносини мають для промисловості велике значення, навіть незважаючи на те, що вони часто можуть бути зовсім непомітні для споживача;
- той факт, що регулювання безпеки навколишнього середовища і продукції вплинули на зростання вартості електричних товарів та на розроблення інновацій у промисловості.

Як видно з рис. 1, ЄС є основним виробником сектору електротovarів, з високим рівнем доданої вартості, який зростав у період з 2000 по 2013 року. Сполучені Штати Америки та Японія – це доволі сильні конкуренти ЄС у сфері електротovarів, проте їх рівні доданої вартості за той же період знизилися. При цьому в черговий раз підтверджуються сильні лідируючі позиції Німеччини та Італії у цьому питанні.

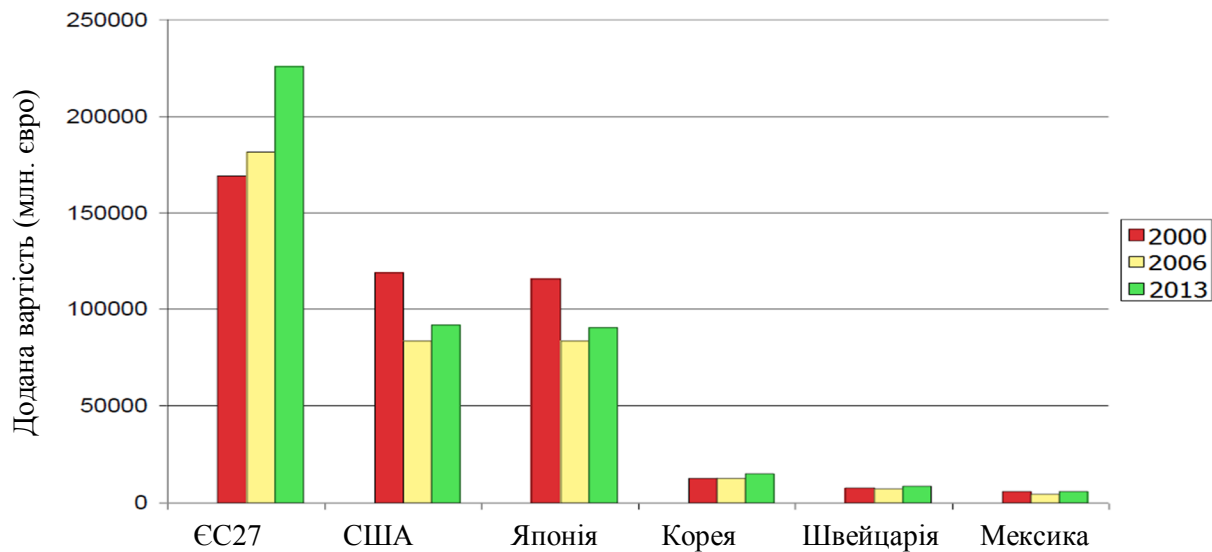

Рис. 1. Додана вартість на електротовари в Європейському Союзі та у його основних конкурентів (2000, 2006 та 2013 рр.)

Джерело: [1].

Рис. 2 демонструє абсолютні рівні доданої вартості індивідуально для кожної країни-члена ЄС. Сума доданої вартості для кожної країни-члена ЄС, яку тут наведено, додається до загальної доданої вартості ЄС, представленій на рис. 1. З рис. 2 видно, що додана вартість ЄС формується переважно за рахунок присутності показників Німеччини та Італії, проте, за винятком Великобританії (її додана вартість знизилася між 2000 та 2013 роками), у цей період також спостерігається зростаючий рівень доданої вартості в усіх інших країнах-членах ЄС.

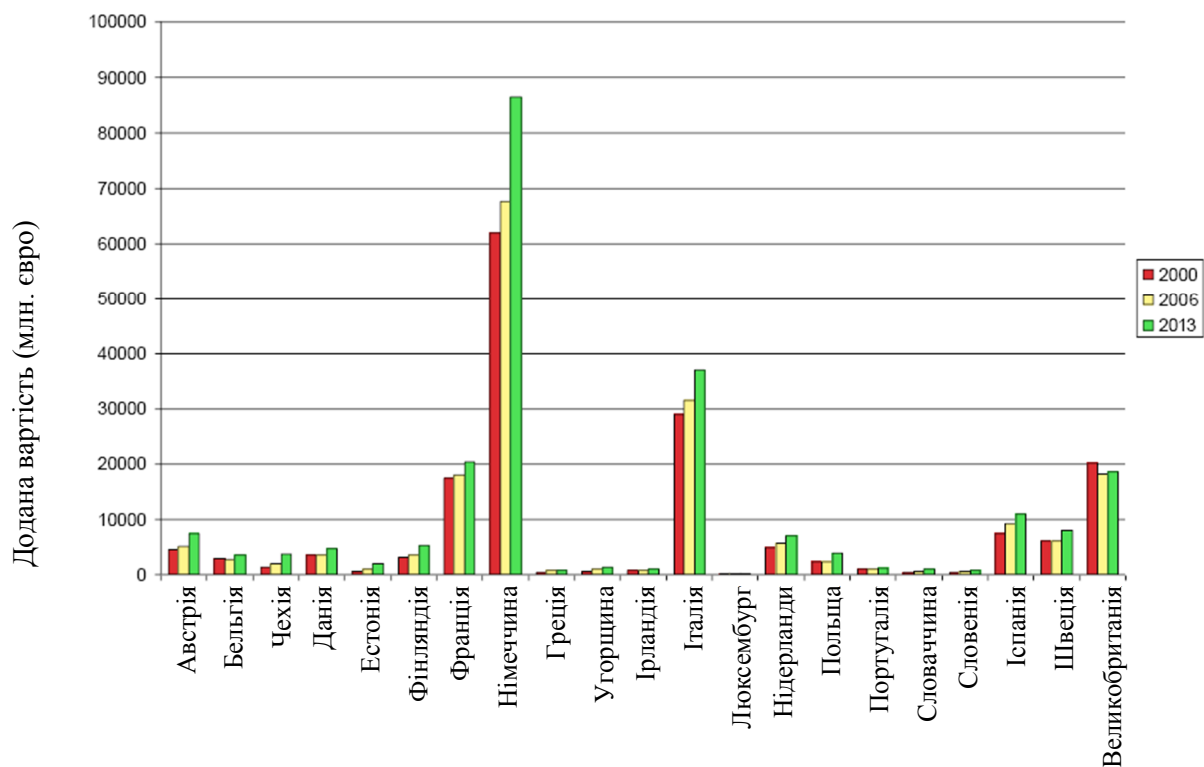

Рис. 2. Додана вартість на електротовари у країнах-членах Європейського Союзу (2000, 2006 та 2013 рр.)

Джерело: [1].

Є суттєві відмінності між середніми цінами на електроприлади у різних державах-членах ЄС. Виходячи зі статистичних даних по середнім рівням цін, країни-члени можна поділити на три основні групи:

- Країни з високим рівнем цін. Данія, Фінляндія і Бельгія вважаються країнами з найвищими цінами на електротовари. За ними слідує такі країни, як Австрія, Греція, Словаччина і Чехія, де ціни на більшість категорій товарів перевищує середній показник ЄС.

- Країни з середнім рівнем цін. Франція, Німеччина, Іспанія, Нідерланди та Ірландія мають кілька категорій продуктів, ціни на які незначним чином перевищують середній рівень. У той час як Італія і Швеція характеризуються рівнем цін, який прийнято вважати за середній показник.

- Країни із низьким рівнем цін. Деякі категорії продукції у Великобританії та Румунії за своїми ціновими показниками знаходяться нижче середнього рівня цін у ЄС. У той час як у Болгарії, Угорщині, Польщі та Португалії більшість індексів цін нижче середнього показника по ЄС.

Такі відмінності у середніх рівнях цін по країнам можуть бути деякою мірою пом'якшені відмінностями у національних моделях споживання.

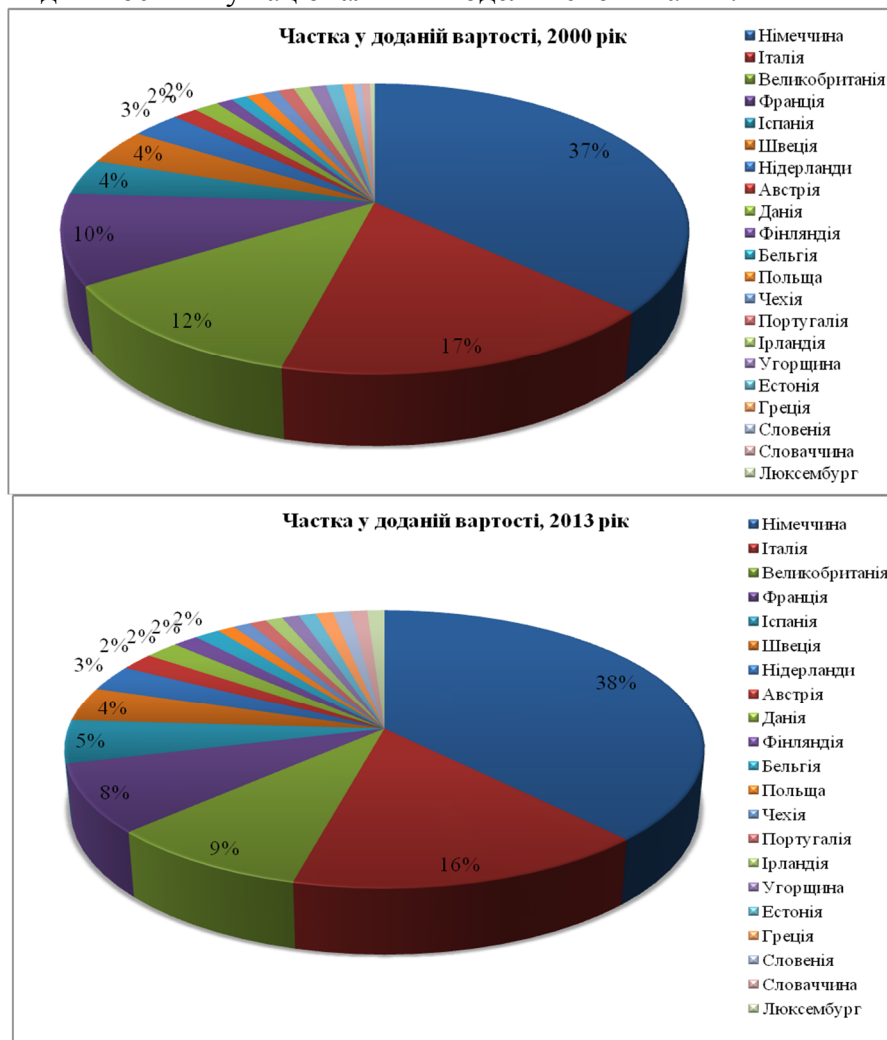

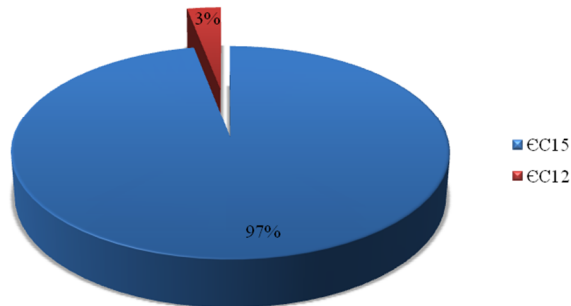
Рис. 3. Частка країн-членів у загальній доданий вартості на електротовари в Європейському Союзі (2000 – 2013 рр.)

Джерело: [2].

З рис. 3 видно відносні частки більшості країн-членів ЄС у загальному показнику доданої вартості співтовариства у період з 2000 по 2013 роки (у цій діаграмі використову-

ється інформація, що надавалася усіма старими країнами-членами ЄС15 (крім Португалії), та 8 з 12 нових країн-членів ЄС. Не включено Мальту, Кіпр, Литву та Латвію) [2].

Частка у доданій вартості, 2000 рік

Частка у доданій вартості, 2013 рік

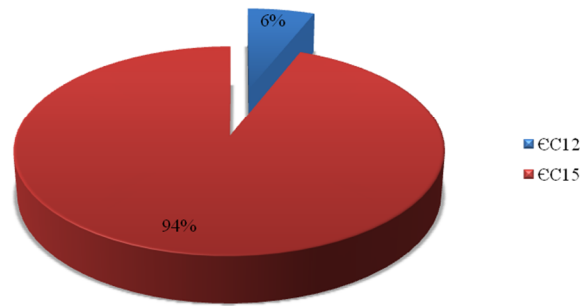

Рис. 4. Частка старих і нових країн-членів Європейського Союзу у загальній доданій вартості на електротовари у ЄС (2000-2013 рр.)

Джерело: [3].

Якщо розглядати такі ж показники після деяких змін у структурі ЄС і порівнювати ЄС15 (старі країни-члени ЄС) та ЄС12 (нові країни-члени ЄС), то відносна частка нових країн-членів ЄС у загальній доданій вартості в період з 2000 по 2013 роки виросла з 3 % у 2000 році до 6 % у 2013 році (як це зображено на рис. 4). Таке подвоєння показника доданої вартості свідчить про зсув виробництва та остаточне об'єднання центральних та східноєвропейських країн-членів ЄС (табл.).

Таблиця

Індекс випуску електротоварів для ЄС27 та його основних конкурентів (2003-2013 рр.)

Країни	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Австрія	100	112	121	124	132	137	150	169	195	221	159
Бельгія	100	108	106	103	104	112	109	115	126	128	105
Чехія	100	111	122	119	121	143	164	210	246	257	193
Данія	100	110	112	114	112	117	122	136	152	169	121
Естонія	100	130	169	194	212	239	313	330	395	428	—
Фінляндія	100	118	129	122	122	128	142	165	192	211	168
Франція	100	104	107	104	104	108	113	120	128	—	—
Німеччина	100	108	114	109	112	117	124	138	155	164	—
Греція	100	118	131	131	139	153	190	178	175	179	—
Угорщина	100	118	132	158	169	188	206	249	269	283	—
Ірландія	100	111	89	84	91	80	98	91	105	—	—
Італія	100	109	112	111	114	121	125	136	147	147	115
Люксембург	100	111	118	118	125	127	126	139	158	153	122
Нідерланди	100	115	118	118	116	125	131	146	162	161	—
Польща	100	112	114	112	127	151	182	203	237	—	—
Португалія	100	110	112	116	114	117	119	128	—	—	—
Словаччина	100	121	122	128	157	172	184	224	247	250	170
Словенія	100	116	129	146	161	182	198	216	246	262	206
Іспанія	100	104	117	123	125	134	136	153	164	—	—
Швеція	100	106	112	117	120	124	139	154	174	—	—
Великобританія	100	100	99	96	98	101	104	109	112	—	—
Японія	100	107	101	91	94	105	114	122	—	—	—
Корея	100	124	131	145	160	183	210	228	256	274	—
Мексика	100	114	114	122	128	150	166	190	204	212	—
США	100	106	95	90	93	98	110	118	120	—	—

У табл. наведено індексні зміни у випуску електротоварів у період з 2003 по 2013 роки для різних країн-членів ЄС та їх основних конкурентів. З таблиці чітко видно деякі аспекти. Перш за все, у більшості країн випуск електротоварів до 2012 року зростав, після чого спостерігається його падіння. Це відголоски світових економічних труднощів, які також значним чином вплинули і на сектор електротоварів. По-друге, продуктивність ЄС у секторі електротоварів не сильно відрізняється від продуктивності США, хоча і відносно поступається Кореї у показниках темпів зростання у секторі електропобутових товарів. По-третє, ми можемо спостерігати взаємопов'язані зміни всередині ЄС від старих до нових країн-членів ЄС. Середній незважений індекс для ЄС8 (нові країни-члени ЄС) у 2011 році становить 273 (у порівнянні з 2003 = 100), у той час як для ЄС14 (старі країни-члени ЄС) середній незважений індекс дорівнює 152 [4].

Для найбільш повної картини ситуації у секторі електротоварів, необхідно звернутися також до показників зайнятості. У поєднанні з показниками доданої вартості та змінами випуску у часовому розрізі, інформація із зайнятості чудово демонструє розвиток субсектору. Мають значення та допомагають чітко зрозуміти ситуацію та тенденції на ринку електротоварів три графіки. Перш за все, рівні зайнятості у країнах-членах ЄС у 2000, 2006 та 2013 роках. По-друге, індексні зміни зайнятості для ЄС загалом та щодо його основних конкурентів. І по-третє, ріст зайнятості в ЄС, розділеному на старі та нові країни-члени.

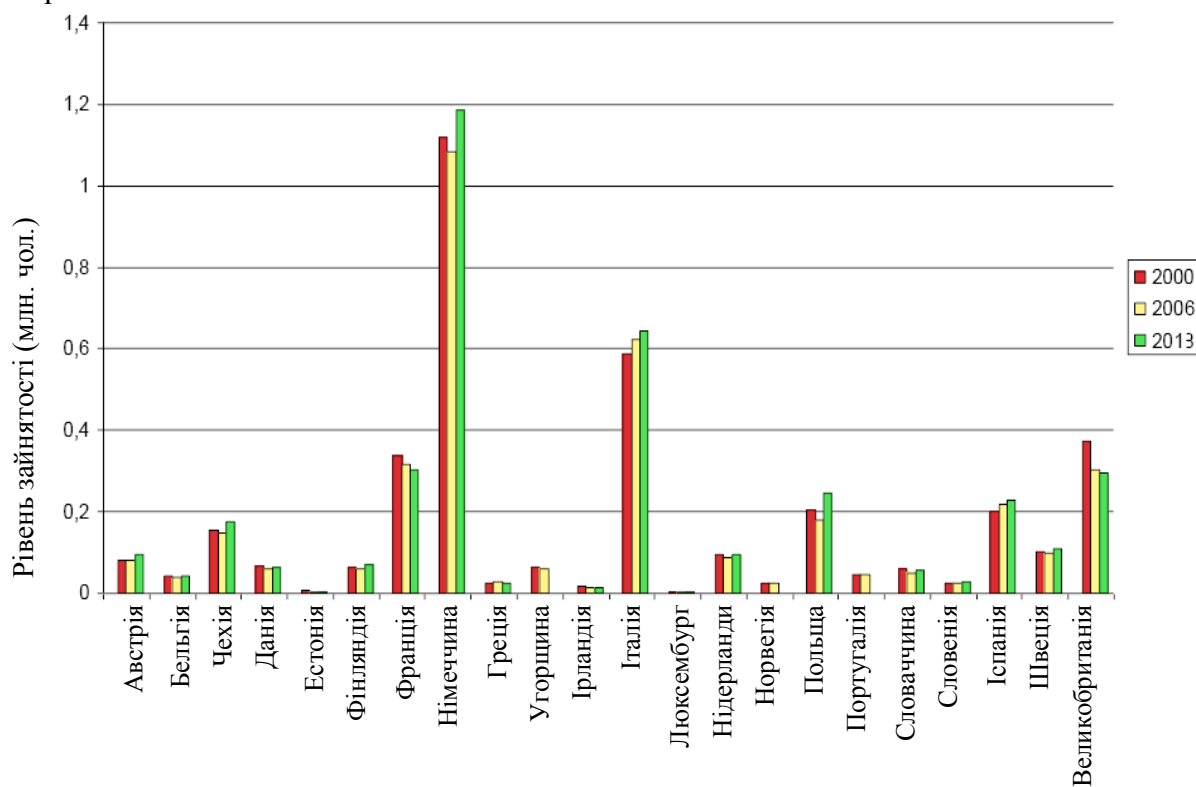

Рис. 5. Рівень зайнятості у секторі електротоварів серед країн-членів Європейського Союзу у 2000, 2006 та 2013 рр.

Джерело: [5].

Як видно з рис. 5, більшість зайнятих у секторі електротоварів створюються у Німеччині та Італії, за якими слідують Франція, Великобританія та Польща.

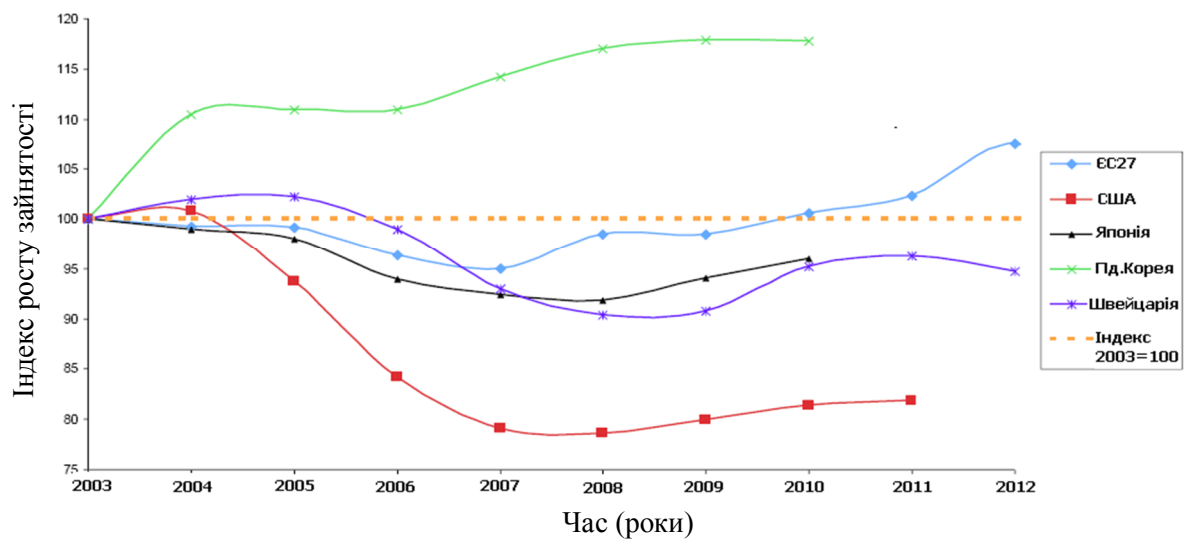

Рис. 6. Зміни показника зайнятості у секторі електротоварів для Європейського Союзу та його основних конкурентів (2003-2012 рр.)

Джерело: [5].

Проте рис. 7 демонструє, що частка створених робочих місць у середньому вищою та зростаючою була у нових країнах-членах ЄС, ніж у старих країнах-членах (де створення робочих місць, навпаки, знизилася), особливо останніми роками, навіть незважаючи на той факт, що вони почали зі значно нижчих позицій [6].

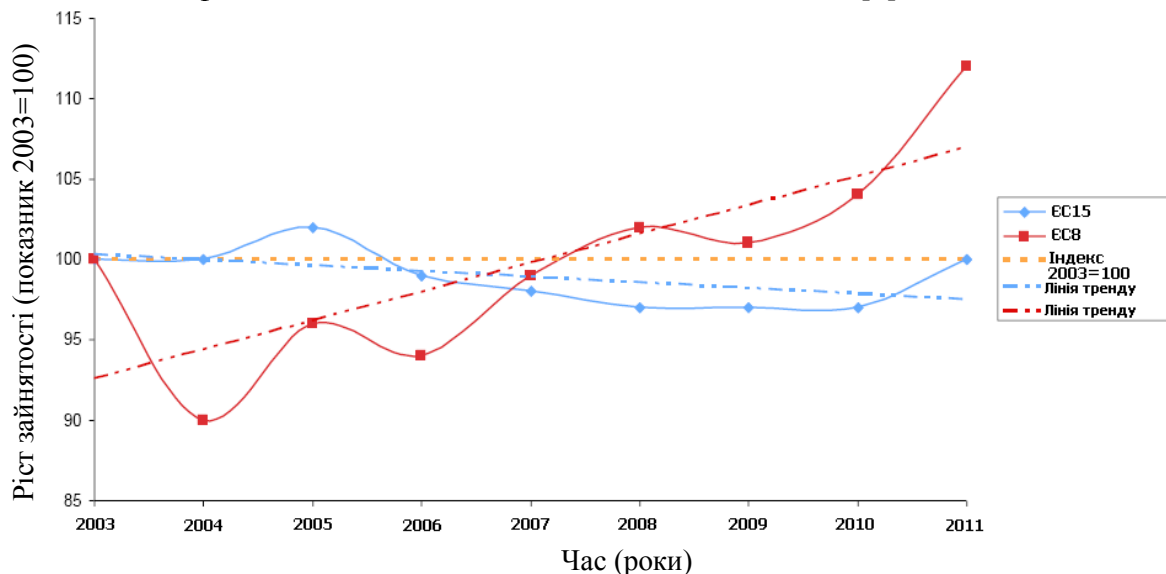

Рис. 7. Зростання зайнятості у секторі електротоварів для старих та нових країн-членів Європейського Союзу (2003-2013 рр.)

Джерело: [6].

Порівнюючи ж розвиток зайнятості у секторі електротоварів у ЄС з його основними конкурентами, продуктивність ЄС виглядає досить непогано, хоча за показником створення робочих місць Корея значно перемагає, як це видно з рис. 6.

Висновки і пропозиції. Характеризуючи європейський ринок електротоварів, частка якого на глобальному ринку кінцевих споживачів вже декілька років залишається однією з найбільших, було досліджено індустрію електротоварів, торкаючись ринкових і продуктивних умов. У цьому контексті фокусування відбувалося переважно на ЄС-27, але при цьому порівнюючи ЄС-27 з його основними конкурентами за показниками доданої вартості, випуску, зайнятості й експорту.

Незважаючи на стрімкий розвиток індустрії електротоварів у таких країнах, як Японія, США, Південна Корея, які стали найбільш впливовими конкурентами країн ЄС, саме європейський сектор залишається одним із найбільш прогресивних на світовому просторі. Додана вартість на електротовари у країнах ЄС продовжує зростати у порівнянні з конкурентами, стійко витримуючи вплив складних економічних умов. Європейський ринок електротоварів продовжує динамічно розвиватись, нарощуючи обсяги виробництва і переживаючи деякі структурні зміни і переорієнтацію всередині ЄС: частка нових країн-членів ЄС у загальній доданій вартості союзу зростає, що свідчить про поступове об'єднання центральних та східноєвропейських країн-членів.

Зростання виробництва, показників зайнятості населення, удосконалення якості товарів та впровадження інновацій дають дієвий результат: консервативний, класичний і стабільно надійний європейський ринок електротоварів залишається лідером у своїй категорії та демонструє ознаки збереження таких тенденцій у найближчому майбутньому. Подальший моніторинг ринку та контроль позицій щодо основних конкурентів, демонструють усі ознаки дієвого інструменту у процесі збереження конкурентоспроможності європейських виробників.

Список використаних джерел

1. *EUROSTAT* data, estimates after the Consumer Markets Scoreboard, 8th edition, October 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ec.europa.eu/consumers/consumer.../8th_edition_scoreboard_en.pdf.
2. *The Organisation* for Economic Cooperation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/statistics/>.
3. *European* Comission [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/leg_en.htm.
4. *Directive* of the European Parliament and of the Council on waste electrical and electronic equipment [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.en:PDF>.
5. *Study* on the Competitiveness of EU electrical and electronics goods markets [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5742&lang=en.
6. *IPSOS* Consumer Satisfaction Survey; "Household electrical equipment" market report; 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/household_electrical_apps.